

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ОДЕСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ ІМЕНІ І.І. МЕЧНИКОВА
Кафедра іноземних мов природничих факультетів

ЗАТВЕРДЖУЮ

Перший проректор

Майя НІКОЛАЄВА

5.09.

2022 р.

**РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ
Латинська мова**

Рівень вищої освіти	перший (бакалаврський)
Галузь знань	16 Хімічна та біоінженерія
Спеціальність	162 Біотехнологія та біоінженерія
Освітньо-професійна програма:	Біотехнологія та біоінженерія

Робоча програма навчальної дисципліни «Латинська мова». – Одеса: ОНУ, 2022. – 15 с.

Розробники: Миронова Л. А., старший викладач кафедри іноземних мов природничих факультетів; Ульянова В. О., кандидат філологічних наук, доцент кафедри іноземних мов природничих факультетів.

Робоча програма затверджена на засіданні кафедри іноземних мов природничих факультетів

Протокол № 1 від "25" серпня 2022 р.

Завідувач кафедри

Валерія НЕКЛЕСОВА

Погоджено із гарантом ОПП «Біотехнологія та біоінженерія»

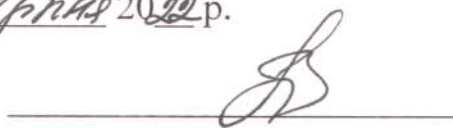

Ганна ЯМБОРКО

Схвалено навчально-методичною комісією (НМК) факультету романогерманської філології

Протокол № 1 від "26" серпня 2022 р.

Голова НМК

Тетяна ТЕЛЕЦЬКА

Переглянуто та затверджено на засіданні кафедри іноземних мов природничих факультетів

Протокол № ___ від "___" _____ 20__ р.

Завідувач кафедри _____

Переглянуто та затверджено на засіданні кафедри іноземних мов природничих факультетів

Протокол № ___ від "___" _____ 20__ р.

Завідувач кафедри _____

1. Опис навчальної дисципліни

Найменування показників	Галузь знань, спеціальність, спеціалізація, рівень вищої освіти	Характеристика навчальної дисципліни
		<i>очна форма навчання*</i>
Загальна кількість: кредитів – 3 годин – 90 змістових модулів – 2	Галузь знань 16 Хімічна та біоінженерія Спеціальність 162 Біотехнологія та біоінженерія Рівень вищої освіти: Перший (бакалаврський)	вибіркова
		<i>Рік підготовки:</i> 1-й - 2-й
		<i>Семестр</i> 2-й - 4-й
		<i>Практичні</i> 36 год.
		<i>Самостійна робота</i> 54 год.
		Форма підсумкового контролю: <i>Залік</i>

**заочна форма навчання не передбачена*

2. Мета та завдання навчальної дисципліни

Мета: формування професійно орієнтованої компетентності та закладання основи знань біологічної термінології з перспективою їх подальшого використання у професійній діяльності. Як майбутні спеціалісти, студенти-біотехнологи повинні засвоїти основи нормативної граматики латинської мови, навчитися розуміти та вміти користуватися біологічною лексикою у вивченні біології та біотехнології, а також набути навичок перекладу з латинської мови на українську і навпаки.

Завдання:

сформувати у студентів загальні фахові компетентності для забезпечення використання латинської мови в професійному середовищі;

навчити студентів працювати зі словником, розуміти, вміти перекладати латинські речення, тексти середньої складності, які передусім стосуються спеціальності;

ознайомити студентів з ефективними стратегіями самостійної роботи для засвоєння матеріалу латинської мови у вищій школі.

Процес вивчення дисципліни спрямований на формування елементів наступних компетентностей:

Загальних компетентностей (ЗК):

К01. Здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях;

К05. Здатність вчитися і оволодівати сучасними знаннями;

Очікувані результати навчання. У результаті вивчення навчальної дисципліни здобувач вищої освіти повинен **знати:**

- латинський алфавіт, правила читання та постановки наголосу;
- правила запису всіх частин мови у словнику;
- основи граматики латинської мови;
- значення найуживаніших терміноелементів;
- основи біологічної термінології в латинській мові;

вміти:

- застосовувати знання в практичних ситуаціях;
- користуватись латинським словником для аналізу і перекладу текстів;
- самостійно виконувати переклад латинських речень та текстів;
- самостійно працювати з латинськомовними текстами;
- читати та розуміти фахову літературу;
- граматично правильно вживати біологічні терміни латинською мовою у професійному спілкуванні.

3. Зміст навчальної дисципліни

Змістовий модуль 1. Фонетика латинської мови. Система дієслова та теперішній час дійсного способу активного стану.

Тема 1. Латинська мова – важлива програмна дисципліна для студентів-біологів. Фонетика. Коротка історія латинської мови. Латинський алфавіт. Вимова голосних і приголосних. Буквосполучення.

Тема 2. Фонетика. Довгота і короткість голосних. Наголос. Латинські терміноелементи.

Тема 3. Морфологія. Граматична будова латинської мови. Поняття про дієслово. Словникова форма дієслова. Граматичні категорії дієслова. Визначення дієвідміни й основи дієслова.

Тема 4. Наказовий спосіб. Утворення форм однини та множини. Заперечна форма наказового способу.

Тема 5. Теперішній час дійсного способу активного стану. Особливості відмінювання неправильного дієслова *sum, esse*.

Змістовий модуль 2.

Іменні частини мови. Граматичні категорії іменника та прикметника.

Біномінальна номенклатура.

Тема 6. Іменник. Граматичні категорії іменника. Поділ на відміни. Запис іменника у словнику. Визначення основи іменника.

Тема 7. I відміна іменників. Відмінювання в однині та множині. Неузгоджене означення.

Тема 8. II відміна іменників. Іменники чоловічого та середнього роду. Винятки щодо роду. Відмінювання іменників.

Тема 9. Прикметник I-II відміни. Запис прикметників у словнику. Відмінювання. Узгодження прикметника з іменником. Вживання прикметників I-II відмін у анатомічній термінології.

Тема 10. III відміна іменників. Особливості запису у словнику. Визначення основи. Приголосна, голосна та мішана групи. Відмінювання іменників.

Тема 11. III відміна прикметників. 3 групи прикметників. Запис у словнику та визначення основи прикметників. Прикметники III відміни у біологічній термінології.

Тема 12. IV відміна іменників. V відміна іменників. Винятки за родом. Відмінювання. Узгодження з прикметниками I-III відмін. Біномінальна номенклатура.

4. Структура навчальної дисципліни

Назва змістових модулів і тем	Кількість годин		
	очна		
	у тому числі		
В с ь о г о	л	п	ср
	1		

Змістовий модуль 1. Фонетика латинської мови. Система дієслова та теперішній час дійсного способу активного стану.				
Тема 1. Латинська мова – важлива програмна дисципліна для студентів-біологів. Коротка історія латинської мови. Фонетика. Латинський алфавіт. Вимова голосних і приголосних. Буквосполучення.	8		2	6
Тема 2. Фонетика. Довгота і короткість голосних. Наголос. Латинські терміноелементи.	8		4	4
Тема 3. Морфологія. Граматична будова латинської мови. Поняття про дієслово. Словникова форма дієслова. Граматичні категорії дієслова. Визначення дієвідміни й основи дієслова.	6		2	4
Тема 4. Наказовий спосіб. Утворення форм однини та множини. Заперечна форма наказового способу.	6		2	4
Тема 5. Теперішній час дійсного способу активного стану. Особливості відмінювання неправильного дієслова sum, esse.	8		4	4
Періодичний контроль за Змістовим модулем 1.	2		2	
Разом за змістовим модулем 1	38		16	22
Змістовий модуль 2. Іменні частини мови. Граматичні категорії іменника та прикметника. Біномінальна номенклатура.				
Тема 6. Іменник. Граматичні категорії іменника. Поділ на відміни. Запис іменника у словнику. Визначення основи іменника.	6		2	4
Тема 7. I відміна іменників. Відмінювання в однині та множині. Неузгоджене означення.	6		2	4
Тема 8. II відміна іменників. Іменники чоловічого та середнього роду. Винятки щодо роду. Відмінювання іменників.	6		2	4
Тема 9. Прикметник I-II відміни. Запис прикметників у словнику. Відмінювання. Узгодження прикметника з іменником. Вживання прикметників I-II відмін у анатомічній термінології.	6		2	4
Тема 10. III відміна іменників. Особливості запису у словнику. Визначення основи. Приголосна, голосна та мішана групи. Відмінювання іменників.	8		4	4
Тема 11. III відміна прикметників. 3 групи прикметників. Запис у словнику та визначення основи прикметників. Прикметники III відміни у біологічній термінології.	8		2	6

Тема 12. IV відміна іменників. V відміна іменників. Винятки за родом. Відмінювання. Узгодження з прикметниками I-III відмін. Біномінальна номенклатура.	10		4	6
Періодичний контроль за Змістовим модулем 2. Підсумкове заняття	2		2	
Разом за змістовим модулем 2	52		2 0	32
Усього годин	90		3 6	54

5. Теми семінарських занять

Семінарські заняття не передбачено навчальним планом.

6. Теми практичних занять

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
		очна
Змістовий модуль I. Фонетика латинської мови. Система дієслова та теперішній час дійсного способу активного стану.		
1	Тема 1. Латинська мова – важлива програмна дисципліна для студентів-біологів. Коротка історія латинської мови. Фонетика. Латинський алфавіт. Вимова голосних і приголосних. Буквосполучення.	2
2	Тема 2. Фонетика. Довгота і короткість голосних. Наголос. Латинські терміоеlementи. Виконання вправ із фонетики на закріплення матеріалу та практику читання (ст. 31-33 (Ревак)). Латинські терміоеlementи (ст. 52-53 (Ревак)).	4
3	Тема 3. Морфологія. Граматична будова латинської мови. Поняття про дієслово. Словникова форма дієслова. Граматичні категорії дієслова. Визначення дієвідміни й основи дієслова на прикладах зі вправ 1, 2, сторінка 23 (Семілетко В.І.).	2
4	Тема 4. Наказовий спосіб. Утворення форм однини та множини. Заперечна форма наказового способу. Виписати зі стор. 26 дієслова та утворити форми однини та множини наказового способу (Семілетко В.І.).	2
5	Тема 5. Теперішній час дійсного способу активного стану. Особливості відмінювання неправильного дієслова sum, esse. Виписати зі стор. 69 речення з 1 по 10, перекласти та розібрати дієслова (Ревак).	4
6	Періодичний контроль за Змістовим модулем 1	2
7	Усього	16
Змістовий модуль 2. Іменні частини мови. Граматичні категорії іменника та прикметника. Біномінальна номенклатура.		

8	Тема 6. Іменник. Загальна характеристика іменника. Граматичні категорії іменника: рід, число, відмінок, відміна. Розподіл іменників за п'ятьма відмінами. Запис іменника у словнику. Скорочені позначення роду, числа та відмінків. Визначення основи іменника. Виконання тренувальних вправ на визначення відміни та основи іменників.	2
9	Тема 7. I відміна іменників. Відмінювання в однині та множині. Неузгоджене означення. Вживання іменників I відміни з прийменниками. Виконати тренувальну вправу на ст. 87 (впр. 3) (Ревак), де треба перекласти речення та зробити граматичний аналіз речень. Виконати тренувальні вправи на ст. 89-90 (Ревак).	2
10	Тема 8. II відміна іменників. Іменники чоловічого та середнього роду. Винятки щодо роду. Відмінювання іменників II відміни. Особливість іменників на – ег. Провідміняти іменники II відміни в однині й множині.	2
11	Тема 9. Прикметник I-II відміни. Запис прикметників у словнику. Відмінювання. Провідміняти словосполучення в однині та множині. Узгодження прикметника з іменником. Узгодити прикметники з іменниками та перекласти словосполучення, що вийшли (впр. 6, ст.56 за Семілетко В.І.). Вживання прикметників I-II відмін у анатомічній термінології (лексичний мінімум на ст. 59 (Семілетко В.І.)).	2
12	Тема 10. III відміна іменників. Основна ознака іменників III відміни. Особливості запису іменників III відміни у словнику. Визначення основи. Класифікація іменників III відміни Приголосна, голосна та мішана групи. Рівноскладові та нерівноскладові іменники. Характерні закінчення іменників чоловічого, жіночого, середнього роду. Відмінювання іменників. У поданих іменниках III відміни визначити основу, групу та провідміняти іменники в однині й множині.	4
13	Тема 11. III відміна прикметників. Класифікація прикметників III відміни. 3 групи прикметників. Запис у словнику та визначення основи прикметників. Прикметники III відміни у біологічній термінології. Виписати слова з прав на сторінці 172 (Ревак) та визначити групу прикметників III відміни	2
14	Тема 12. IV відміна іменників. Словникова форма іменників. Особливості відмінювання іменників IV відміни. V відміна іменників. Особливості відмінювання іменників V відміни. Винятки за родом. Узгодження з прикметниками I-III відмін. Виконати впр. 1-3, ст. 224 (Ревак). Біномінальна номенклатура. Назви видів рослин і тварин. Способи вираження видових епітетів в латинській мові. Вживання епонімів в біологічній номенклатурі. Прізвища в назвах рослин як частина видового епітета.	4

14	Періодичний контроль за Змістовим модулем 2. Підсумкове заняття	2
15	Усього	20
16	Разом	36

7. Теми лабораторних занять

Лабораторні заняття не передбачено навчальним планом.

8. Самостійна робота

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
		очна
Змістовий модуль I. Фонетика латинської мови. Система дієслова та теперішній час дійсного способу активного стану.		
1	Тема 1. Предмет, завдання і значення курсу латинської мови. Вивчити алфавіт, звертаючи увагу на особливості вимови голосних, приголосних, буквосполучень та дифтонги.	6
2	Тема 2. Фонетика. Фонетична вправа на ст. 30 (Синюк) Виконання вправ на сторінках 58-59 (Ревак), що фокусуються на визначенні основних латинських терміноелементів (впр. 1-4).	4
3	Тема 3. Виконання вправ на закріплення матеріалу з теми: вправа 1, сторінка 69; вправа 1, сторінка 73 (Ревак).	4
4	Тема 4. Наказовий спосіб. Утворення форм однини та множини. Заперечна форма наказового способу. Виписати зі стор. 69 речення з 11 по 18, перекласти та визначити форму дієслова (Ревак).	4
5	Тема 5. Теперішній час дійсного способу активного стану. Виконати вправу на ст. 30 за темою: Praesens indicativi activi. Imperativus praesentis. Зробити граматичний аналіз тексту (див. приклад розбору на стор. 100 за підр. Ревак).	4
Змістовий модуль II. Іменні частини мови. Граматичні категорії іменника та прикметника. Біномінальна номенклатура.		
6	Тема 6. Іменник. Вивчити граматичну термінологію щодо іменника латинською мовою та підготувати усні відповіді на питання до теми: 1. Які граматичні категорії мають іменники в латинській мові? 2. Як визначається рід іменника? 3. Які іменники за значенням належать до чоловічого (жіночого, середнього) роду? 4. До якого роду належать у латинській мові назви дерев та кущів? 5. Скільки відмін іменників у латинській мові? 6. Як визначається відміна іменника? 7. Як записуються іменники у словниках? 8. Що таке практична основа іменника?	4

	9. Як визначається основа іменника? 10. Чи завжди в іменників практична основа збігається з основою називного відмінка?	
7	Тема 7. I відміна іменників. Відмінювання в однині та множині. Неузгоджене означення. Вправа на ст. 31 (I відміна іменників): переписати, перекласти речення та зробити граматичний аналіз іменників (Синюк).	4
8	Тема 8. II відміна іменників. Іменники чоловічого та середнього роду. Винятки щодо роду. Відмінювання іменників. Вправа на ст. 31 (II відміна іменників): переписати, перекласти речення та зробити граматичний аналіз тексту (Синюк).	4
9	Тема 9. Прикметник I-II відміни. Вправа на ст. 31 за методичною реком. Синюк: переписати, перекласти речення та зробити граматичний аналіз тексту.	4
10	Тема 10. III відміна іменників. Особливості запису у словнику. Визначення основи. Приголосна, голосна та мішана групи. Відмінювання іменників. Виконати вправи: Ст. 32 (Відмінювання III відміни іменників, приголосна група) Ст. 32 -33 (Відмінювання голосної та мішаної групи III відміни іменників) (Синюк).	4
11	Тема 11. III відміна прикметників. Виконати вправу на ст. 33 на тему: "Прикметник. III відміна прикметників" (Синюк).	6
12	Тема 12. IV відміна іменників. Виконати вправи: ст. 34 (IV відміна іменників); ст. 34-35 (V відміна іменників) (Синюк). Біномінальна номенклатура. Виконати вправи 3-6 на ст. 124 (Ревак).	6
	Разом	54

8. Теми лабораторних занять

Лабораторні заняття не передбачено навчальним планом.

9. Методи навчання

Під час викладання дисципліни використовуються методи:

- *словесні*: розповідь, пояснення;
- *наочні*: демонстрація таблиць та граматичного матеріалу;
- *практичні*: тренувальні вправи, аналіз та переклад текстів, робота в групах, індивідуальна робота з текстами.

10. Форми контролю і методи оцінювання (у т.ч. критерії оцінювання результатів навчання)

Контроль здійснюється з дотриманням вимог об'єктивності, індивідуального підходу, систематичності і системності та всебічності.

- поточний контроль (усне опитування з метою перевірки вправ, які були заплановані на аудиторну чи самостійну роботу);
- періодичний контроль (дві контрольні роботи (тести));
- підсумковий контроль – залік (підсумкове заняття – виставляється загальна оцінка з урахуванням результатів поточного контролю та періодичного або, у разі необхідності, здобувач виконує залікове завдання (див. **Питання для поточного та періодичного контролю**)); загальна оцінка з навчальної дисципліни “Латинська мова” – це середнє арифметичне від суми балів за поточний та періодичний контроль.

Оцінка за національною шкалою	100 балів на шкала	Критерії оцінювання результатів виконання завдань для самостійної роботи	
		Теоретична підготовка	Практична підготовка
		Здобувач освіти	
Відмінно	90-100	у повному обсязі володіє навчальним матеріалом, вільно, самостійно та аргументовано його викладає під час усних виступів та письмових відповідей; робить самостійні висновки, виявляє причинно-наслідкові зв'язки; рецензує відповіді інших студентів, самостійно знаходить додаткову інформацію та використовує її для реалізації поставлених перед ним завдань, вільно використовує нові інформаційні технології для поповнення власних знань	може аргументовано обрати раціональний спосіб виконання завдання й оцінити результати власної практичної діяльності; виконує завдання, передбачені навчальною програмою; вільно використовує набуті теоретичні знання при аналізі практичного матеріалу; проявляє творчий підхід до виконання завдань при самостійній роботі та роботи під час практичних занять (виконання вправ)
Добре	75-89	достатньо повно володіє навчальним матеріалом, обґрунтовано його викладає під час усних виступів та письмових відповідей; застосовує знання для розв'язання стандартних ситуацій; самостійно	за зразком самостійно виконує практичні завдання, передбачені програмою; має стійкі навички виконання завдання, орієнтується у теорії латинської мови та може успішно

		аналізує, узагальнює і систематизує навчальну інформацію, але допускає несуттєві неточності	використовувати її для виконання вправ.
Задовільно	60-74	володіє навчальним матеріалом на репродуктивному рівні або відтворює певну частину навчального матеріалу з елементами логічних зв'язків, знає основні поняття навчального матеріалу; має ускладнення під час виділення суттєвих ознак вивченого; під час виявлення причинно-наслідкових зв'язків і формулювання висновків.	може використовувати знання в стандартних ситуаціях, має елементарні, нестійкі навички виконання завдання, потребує контролю при представленні доповідей.
Незадовільно з можливістю повторного складання	35-59	володіє навчальним матеріалом поверхово і фрагментарно; безсистемно виокремлює випадкові ознаки вивченого; не вміє робити найпростіші операції аналізу і синтезу; робити узагальнення, висновки; під час відповіді допускаються суттєві помилки	планує та виконує частину завдання за допомогою викладача, відсутні сформовані уміння та навички, здебільшого не здатний до самостійного виконання завдання.
Незадовільно з обов'язковим повторним вивченням дисципліни	0-34	не володіє навчальним матеріалом	виконує лише елементи завдання, потребує постійної допомоги викладача

11. Питання для поточного та періодичного контролю Змістовий модуль І.

1. Коротка історія латинської мови.
2. Латинський алфавіт.
3. Правила наголосу в латинській мові.
4. Буквосполучення в латинській мові.
5. Граматична будова латинської мови. Словникова форма.
6. Загальна характеристика дієслова.

7. Граматичні категорії дієслова.
8. Запис дієслів у словнику.
9. Визначення дієвідміни й основи дієслова.
10. Способи дієслова у латинській мові.
11. Наказовий спосіб. Особливості творення і винятки.
12. Неправильне дієслово «esse» – бути.
13. Утворення Praesens indicativi activi.
14. Чотири основні форми та три основи дієслова.
15. Латинські терміоеlementи.

Змістовий модуль II.

16. Граматичні категорії іменника.
17. Запис іменника у словнику.
18. I відміна іменників. Відмінювання.
19. II відміна іменників. Відмінювання.
20. Особливість іменників другої відміни.
21. Винятки щодо іменників другої відміни.
22. Відмінювання прикметників I - II відмін.
23. Вживання прикметників I-II відмін у анатомічній термінології.
24. III відміна іменників. Типи основ. Приголосна група іменників.
25. III відміна іменників. Голосна група. Мішана група.
26. III відміна прикметників.
27. IV відміна іменників.
28. V відміна іменників.
29. 5 відмін іменника. Визначення відміни й основи іменника.
30. Біномінальна номенклатура.

12. Розподіл балів, які отримують студенти

У ході поточного контролю студент може отримати максимальну оцінку (100 балів) за кожен тему кожного змістового модуля. Залік оцінюється за 100-бальною шкалою. Загальна оцінка з навчальної дисципліни “Латинська мова” - це середнє арифметичне від суми балів за поточний, періодичний контроль.

Очна та заочна форма навчання

Поточний та періодичний контроль										Загальна сума				
Змістовий модуль 1					Змістовий модуль 2					100				
Т	Т	Т	Т	Т	Т	Т	Т	Т	Т				Т	Т
1	2	3	4	5	6	7	8	9	1				1	1
									0				1	2
1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1			
0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0			
0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0			
*Контрольна робота за змістовим модулем 1- 100					Контрольна робота за змістовим модулем 2- 100									

*Контрольні роботи за змістовим модулем здійснюється у формі тестових завдань на платформі Google Forms після завершення вивчення навчального матеріалу кожного змістового модуля. Тестові письмові завдання для модульних контрольних робіт складаються з 20 тестових завдань і відповідають змісту навчального матеріалу змістового модуля, а також питанням для поточного та періодичного контролю. За кожну правильну відповідь на одне тестове завдання студент отримує 5 балів.

Шкала оцінювання: національна та ECTS

Сума балів за всі види навчальної діяльності	Оцінка ECTS	Оцінка за національною шкалою	
		для екзамену, курсового проєкту (роботи), практики	для заліку
90 – 100	A	відмінно	зараховано
85-89	B	добре	
75-84	C		
70-74	D	задовільно	
60-69	E		
35-59	FX	незадовільно з можливістю повторного складання	не зараховано з можливістю повторного складання
1-34	F	незадовільно з обов'язковим повторним вивченням дисципліни	не зараховано з обов'язковим повторним вивченням дисципліни

13. Навчально-методичне забезпечення

Основними компонентами науково-методичного забезпечення навчального процесу є:

- робоча програма навчальної дисципліни «Латинська мова»;
- силабус навчальної дисципліни «Латинська мова»;
- тренувальні вправи, таблиці з граматичним матеріалом (<https://classroom.google.com>);
- тести (<https://docs.google.com/forms>).

14. Рекомендована література

Основна

1. Ревак Н., Сулим В., Назаренко О. Латинська мова та основи біологічної термінології. Львів : ЛНУ ім. Івана Франка, 2014. 406 с.
2. Семілетко В.І., Столбецька С.Б., Карпенко С.Д. Латинська мова: навч. посіб. К.: Аграрна освіта, 2011. 169 с.

Додаткова

3. Закалюжний М. М. Латинська мова для біологів. К.: Либідь. 2003 367 с. <http://biofakuznu.blogspot.com/2017/07/2003>
4. Синюк Н.А. Методичні вказівки з латинської мови для студентів біологічного факультету. Одеса: Астропринт, 2001. 36 с.

5. Орлова Н.В. Біологічна латина: Навч.-метод. посібник для студентів біологічних факультетів вищих навчальних закладів. Черкаси, 2001. 208 с.

15. Електронні інформаційні ресурси

1. Лінгвопедія: <https://linguapedia.info/uk/movi/latyn.html>

2. Сайт для вивчення латинської лексики за розділами <https://www.internetpolyglot.com/ukrainian/lesson-3505001030--latin-articuli-corporis-ukrainian-chastyny-tla>

3. Сайт для вивчення латинської мови <https://latinitium.com/>